

κατάστημα

κατάστημα, το, ουσ. [<μτγν. κατάστημα], το κατάστημα. **1.** εμπορική επιχείρηση, εμπορικό μαγαζί, ιδίως αυτό που πουλάει υφάσματα, είδη προικός ή έτοιμα ενδύματα: «έχει ένα κατάστημα με είδη προικός || έχει ένα κατάστημα με αντρικά και γυναικεία ρούχα». **2.** ως επιφών. **κατάστημα!** λέγεται αντί του ονόματος του ιδιοκτήτη ή του υπαλλήλου εμπορικού ή άλλου καταστήματος, ιδίως καφενεύειτε επειδή δε γνωρίζουμε το όνομά του είτε λόγω οικειότητας, ή για να δώσουμε αξία στην εν λόγω επιχείρηση. Συνών. *καφενείο! (3) / μαγαζί! (4)*. **3.** στον πλ. **τα καταστήματα**, δρόμος ή περιοχή πόλης όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα διάφορα εμπορικά μαγαζιά: «επειδή τον άλλο μήνα παντρεύει την κόρη του, κατέβηκαν οικογενειακώς στα καταστήματα για διάφορα ψώνια». Συνών. *μαγαζί (5)*.

- *ανοίγω κατάστημα*, ξεκινώ μια επιχείρηση, ιδίως εμπορική: «ο τάδε ανοίγει κατάστημα με γυναικεία είδη». Συνών. *ανοίγω δουλειά (α) / ανοίγω μαγαζί*.

- *έκλεισε το κατάστημα*, **α.** σταμάτησε να λειτουργεί η επιχείρηση λόγω ωραρίου της αγοράς: «δεν μπορώ να σας δώσω το είδος που θέλετε, γιατί έκλεισε το κατάστημα». **β.** χρεοκόπησε η επιχείρηση: «έπεσε μεγάλη αναδουλειά στην αγορά κι έκλεισε το κατάστημα». (Λαϊκό τραγούδι: *για το δικό σου ανάστημα έκλεισα το κατάστημα· χαλάλι σου, μαργιόλα, κι ας γίνουν στάχτη όλα*). Συνών. *έκλεισε το μαγαζί*.

- *θα το κλείσουμε το κατάστημα*, λέγεται ως σχόλιο στην περίπτωση που σε κάποιο εργασιακό χώρο οι εργαζόμενοι αδιαφορούν για την εργασία και ο καθένας κάνει ό,τι θέλει: «με την ανευθυνότητα που σας διακρίνει, θα το κλείσουμε το κατάστημα». Συνών. *θα το κλείσουμε το μαγαζί*.

- *μεγάλα καταστήματα*, εμπορικές επιχειρήσεις που στεγάζονται σε πολυώροφα κτήρια και έχουν πολλά ειδικά τμήματα: «τα μεγάλα καταστήματα προσφέρουν και μεγάλες εκπτώσεις».

- *να το κλείσουν το κατάστημα*, λέγεται υποτιμητικά ως σχόλιο για οποιαδήποτε εμπορική επιχείρηση ή δημόσια υπηρεσία όπου δεν εξυπηρετείται ο πελάτης ή ο πολίτης: «αφού δεν ξέρουν τι είδη έχουν, να το κλείσουν το κατάστημα || αφού κοτζάμ εφορία δεν έχει ναβάλει έναν ακόμα υπάλληλο στο ταμείο για να μην περιμένουμε στη σειρά με τις ώρες, να το κλείσουν το κατάστημα». Συνών. *να το κλείσουν το μαγαζί*.

- *ο μικρός του καταστήματος*, άτομο της παρέας, συνήθως μειωμένης διανοητικής αντίληψης, που κάνει στους άλλους διάφορες μικροεξυπηρετήσεις: «εμείς έχουμε στην παρέα μας το μικρό του καταστήματος, που τον στέλνουμε για διάφορες ανάγκες μας || τι είμαι εγώ ρε, για να πάω να σου πάρω τσιγάρα, ο μικρός του καταστήματος;». Από το ότι, τουλάχιστον παλιότερα, στα διάφορα καταστήματα, ιδίως καφενεία, εκτός από το γκαρσόνι, διέθεταν και ένα παιδί το οποίο, εκτός από τη βοήθεια που προσέφερε στο γκαρσόνι, εξυπηρετούσε τους πελάτες αγοράζοντάς τους τσιγάρα από το περίπτερο ή μεταφέροντας μηνύματα ή διάφορα ψώνια στο σπίτι τους. Συνών. *ο μικρός του καφενείου / ο μικρός του μαγαζιού*· βλ. και λ. *μικρός (4)*.

- *το παιδί του καταστήματος*, βλ. φρ. *ο μικρός του καταστήματος*.